Een aangekondigd fiasco

Ondanks breed verzet houdt het kabinet halsstarrig vast aan de verplichte omvorming van coffeeshops tot besloten clubs. De enige partij die zal profiteren van dit plan is het illegale circuit. De volksgezondheid, de veiligheid en de belastingbetaler zijn de grootste verliezers.

Tekst: Derrick Bergman / G0NZ0 media

Het is maar een kort zinnetje in het regeerakkoord: 'Coffeeshops worden besloten clubs die alleen voor meerderjarige inwoners van Nederland toegankelijk zijn op vertoon van een clubpas.' Per 1 januari 2012 is de Aanwijzing Opiumwet veranderd om deze omvorming af te dwingen. Het is opmerkelijk dat de Aanwijzing nog voor het langverwachte drugsdebat in de Tweede Kamer is aangepast. De publicatie in de Staatscourant van 27 december 2011 kreeg geen enkele aandacht in de media. Toch gaat het hier om de feitelijke afschaffing van een wereldberoemd Nederlands fenomeen: de openlijk toegankelijke coffeeshop, die de markten voor cannabis en andere drugs van elkaar gescheiden houdt.

Het kabinet is Oost-Indisch doof gebleken voor het brede verzet tegen haar plannen. In 2011 nam de ene na de andere gemeenteraad moties aan tegen de wietpas en de besloten club. Ook die van Maastricht, waar het 'buitenlanderverbod' ooit is bedacht. Gemeenteraden, burgemeesters, wetenschappers en hulpverleners hebben dezelfde angst: een explosie van het illegale circuit. Dat circuit is nu al vrij groot, vooral in gemeenten zonder coffeeshops. Op lokaal niveau weet men al een tijdje dat niet de coffeeshops het probleem zijn, maar de illegale verkoop en het uitblijven van gereguleerde teelt. Vergeleken met cafés veroorzaken coffeeshops nauwelijks overlast. Ook in grenssteden is hooguit sprake van parkeerproblemen. Die zijn eenvoudig oplosbaar door spreiding van coffeeshops, zoals in Venlo.

Niet-Nederlanders

Maastricht heeft inmiddels enige ervaring met het weigeren van niet-Nederlanders. Op eigen initiatief laten de coffeeshops sinds 1 oktober 2011 alleen ingezetenen van Nederland, België en Duitsland toe. Binnen een maand klaagden negen buurtplatforms over de sterk gestegen overlast door straatverkoop. De ellende van een verbod voor alle niet-ingezetenen zal uiteraard nog veel groter zijn. Behalve buitenlanders worden ook grote aantallen Nederlandse consumenten de straat op gestuurd: omdat het maximale ledenaantal is bereikt of omdat zij hun persoonsgegevens niet willen laten registreren. Onderzoek van het Bonger Instituut in Amsterdam laat zien dat slechts 32 procent van de Nederlandse coffeeshopbezoekers bereid is tot registratie. De rest kiest voor het illegale circuit of thuisteelt. Met het doordrukken van het clubplan creëert het kabinet dus een gigantisch gat in de markt voor illegale dealers en stimuleert zo overlast en criminaliteit.

Ondertussen is het zeer twijfelachtig of het College Bescherming Persoonsgegevens de vereiste registratie van gegevens toestaat. Zeker als coffeeshops hun bestanden koppelen om lidmaatschap van meerdere clubs uit te sluiten, schenden zij de privacy regels. Een 'controleerbaar ledenbestand' is verplicht, maar onduidelijk is wie mag controleren en hoe misbruik wordt voorkomen. Ook hier schoffeert het kabinet de Tweede Kamer, die eind november verzocht om het CBP advies te vragen. Dat advies is er nog niet, maar de Aanwijzing Opiumwet is alvast gewijzigd. Het kabinet voert dus ingrijpende maatregelen door zonder parlementair debat en zonder deugdelijke juridische onderbouwing, maar legt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij de gemeenten. Zij draaien dus ook op voor eventuele schadeclaims van coffeeshops die de maatregelen juridisch laten toetsen.

Proefproces

Interessante vraag voor zo'n proefproces: kan de overheid een ondernemer verplichten een club te beginnen voor mensen die structureel de wet overtreden? Verkoop en bezit van cannabis zijn immers nog steeds formeel verboden, net als elke vorm van teelt. En daar zit het échte probleem van het coffeeshopbeleid. Als het kabinet de veiligheid en volksgezondheid wil bevorderen en de criminaliteit bestrijden, moet zij de teelt fatsoenlijk reguleren. Het ontbreken van een degelijke regeling voor de aanvoer van de coffeeshop is de olifant in de kamer waar het kabinet omheen blijft draaien, te midden van een rookgordijn vol overbodige, onuitvoerbare en contraproductieve regels. In plaats van criminelen de pas af te snijden door de cannabisteelt te reguleren en belasten, stimuleert het kabinet criminaliteit en verspilt belastinggeld aan een zinloze 'oorlog tegen cannabis'. De besloten club is een aangekondigd fiasco.

In plaats van criminelen de pas af te snijden door de cannabisteelt te reguleren en belasten, stimuleert het kabinet criminaliteit en verspilt belastinggeld

Het is nog niet te laat om deze waanzin te stoppen. In Spanje, Tsjechië, België, Portugal en de VS zijn sinds 2000 stevige stappen gezet richting decriminalisering en regulering van cannabis. Nederland was met de invoering van het coffeeshopmodel ooit gidsland in het drugsbeleid. Door nu afscheid te nemen van dit model maken we ons onsterfelijk belachelijk. Het cannabisverbod is zo ineffectief en heeft zoveel negatieve effecten dat afschaffing op termijn onvermijdelijk is. Niet de plant is het probleem, maar het verbod. ■

VOC?

De Vereniging voor Opheffing van het Cannabisverbod is een onafhankelijke, niet commerciële koepelorganisatie van alle organisaties en individuen in Nederland die gekant zijn tegen het verbod op cannabis. De VOC strijdt voor rechtvaardig en rationeel cannabisbeleid en tegen betutteling, symboolpolitiek en repressie.

Meer informatie:
www.voc-nederland.org
twitter.com/vocnederland

Logboek VOC • februari 2012

20 februari
Einddatum petitie Stop de Wietpas: http://petities.nl/petitie/stop-de-wietpas

20 april
Anti weedpass protest Smokeout, Museumplein, Amsterdam

17 juni
Vierde editie Cannabis Bevrijdingsdag, Westerpark, Amsterdam